

اثرات شهر زنجان بر تغییر کارکردهای اقتصادی روستاهای پیرامونی جهت رسیدن به توسعه پایدار با استفاده از GIS

دکتر مسعود مهدوی حاجیلویی^۱، دکتر سیدحسن مطیعی لنگرودی^۲، دکتر بهروز محمدی یگانه^۳، صغری نوروزی^۴

۱- استادیار جغرافیا و برنامه‌ریزی روستایی دانشگاه تهران و دانشگاه آزاد، پست الکترونیکی: Mahdavihaj@yahoo.com

۲- استادیار جغرافیا و برنامه‌ریزی روستایی دانشگاه تهران، پست الکترونیکی: shmotiee@ut.ac.ir

۳- استادیار جغرافیا و برنامه‌ریزی روستایی دانشگاه زنجان، پست الکترونیکی: behrozyeghaneh@yahoo.com

۴- کارشناس ارشد جغرافیا و برنامه‌ریزی روستایی دانشگاه تهران*، پست الکترونیکی sono21521@yahoo.com

چکیده

ظهور شهرها و روستاها و ارتباط پیچیده بین آنها همراه با افزایش جمعیتی و گسترش روز افزون شهرها در کارکردهای اقتصادی روستاهای پیرامونی شهرها تغییراتی بوجود آورده است. با بررسی موردی روابط شهر زنجان با روستاهای همجوار و شناخت اثرات مثبت و منفی حاصل از این روابط در صورت تدوین برنامه‌ای مناسب و اجرای آن می‌توان به تعادل در رابطه شهر و روستا دست یافت که هدف نهایی این شناخت و برنامه‌ریزی، رسیدن به توسعه‌ای هماهنگ و پایدار در زمینه‌های مختلف اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی و ... و ایجاد رفاه برای ساکنین شهر و روستاها است. در این تحقیق از روش‌های توصیفی و تحلیلی، قیاسی و مقایسه تطبیقی استفاده شد. به علت محدود بودن تعداد جامعه آماری (روستاهای پیرامونی)، انتخاب روستاها به صورت شانسی صورت گرفت. روش تجزیه و تحلیل داده به دو روش کمی و کیفی انجام گرفت. در روش کمی از نرم افزار SPSS و EXCEL و GIS استفاده شد. برای توزیع رتبه‌ها و مقایسه از آزمون کروسکال والیس استفاده گردید. از نقشه جهت نمایش پراکندگی پدیده‌ها و از جدول به عنوان ابزار نمایشی استفاده گردید. به طور کلی از این تحقیق نتیجه‌ای که به دست آمد عبارت است از: - افزایش روابط متقابل شهر زنجان با روستاهای پیرامونی سبب ایجاد تغییرات اقتصادی در روستاهای همجوار گردیده است. مانند: افزایش درآمد نسبت به روستاهای غیرپیرامونی، افزایش برخورداری از امکانات و خدمات و تسهیلات.

واژه‌های کلیدی: شهر، روستا، روابط متقابل، تغییرات اقتصادی، روستاهای پیرامونی، توسعه پایدار.

۱- مقدمه

ویژگیهای طبیعی و انسانی مناطق جغرافیایی شرایط متنوعی را در زمینه‌های مختلف استقرار انسان بوجود آورده است و موجب شده است که در نحوه و نوع زندگی انسانها اثر بگذارد. امروزه شهرها و روستاها را نمی‌توان جداگانه مورد بررسی قرار داد، بلکه هر گونه